

Közlemény

A sztrájk szervezésével kapcsolatos személyes adatok kezelésének adatvédelmi követelményeiről

Az elmúlt napokban a hazai sajtóban különböző híradások jelentek meg a Pedagógusok Szakszervezete által folytatott a tanárok sztrájk-hajlandóságának felmérését célzó adatkezelésekről.

A folyamatban lévő adatkezelések miatt felhívjuk a figyelmet arra, hogy az adatvédelmi biztos 2006. július 11-én, 381/H/2006-18 számon a sztrájk szervezésével kapcsolatos adatvédelmi biztosi ajánlást bocsátott ki, amely letölthető a következő linkről:

(<http://naih.hu/files/ABI-ajanlas-381-H-2006-18.pdf>). Az abban leírtak, a jelenleg hatályos törvényi rendelkezések alapján továbbra is irányadóak a sztrájkjog gyakorlásához kötődő személyes adat kezelésekre.

Az Ajánlás főbb megállapításai a jelenleg hatályos törvényi rendelkezésekkel is kiegészítve a következők voltak.

A sztrájkról szóló 1989. évi VII. törvény (továbbiakban: Sztv.) 1. §-a értelmében a dolgozókat a gazdasági és szociális érdekeik biztosítására – az e törvényben meghatározott feltételek szerint – megilleti a sztrájk joga. A sztrájkban való részvétel önkéntes, az abban való részvételre, illetve az attól való tartózkodásra senki nem kényszeríthető. A jogszerű sztrájkban résztvevő dolgozókkal szemben a munkabeszüntetés befejezését célzó kényszerítő eszközökkel nem lehet fellépni. A sztrájkjog gyakorlása során a munkáltatóknak és a munkavállalóknak együtt kell működni.

Az Sztv. – jelenleg hatályos – 4. § (2) és (3) bekezdése értelmében:

„(2) Annál a munkáltatónál, amely a lakosságot alapvetően érintő tevékenységet végez – így különösen a közforgalmú tömegközlekedés és a távközlés terén, továbbá az áram, a víz, a gáz és egyéb energia szolgáltatását ellátó szerveknél –, csak úgy gyakorolható a sztrájk, hogy az a még elégséges szolgáltatás teljesítését ne gátolja.

(3) A még elégséges szolgáltatás mértékét és feltételeit törvény megállapíthatja. Törvényi szabályozás hiányában a sztrájkot megelőző egyeztetés során kell a még elégséges szolgáltatás mértékéről és feltételeiről megállapodni; ebben az esetben a sztrájk akkor tartható meg, ha a felek a megállapodást megkötötték, vagy ennek meghíúsulása esetén bármelyikük kérelmére a közigazgatási és munkaügyi bíróság jogerős határozata megállapította a még elégséges szolgáltatás mértékét és feltételeit.”

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 5. § (1) bekezdésének a) és b) pontja értelmében személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz érintett személy hozzájárult, vagy ha azt törvény közérdeken alapuló célból elrendelte (kötelező adatkezelés).

Az Infotv. 3. § (3) bekezdésének a) pontja szerint különleges személyes adatnak minősül az érdekképviselési tagsággal kapcsolatos adat.

A sztrájkban történő részvétel önmagában tehát nem tekinthető különleges adatnak. A jogellenes adatkezeléssel okozott sérelem – elsősorban egzisztenciális következményei miatt – adott esetben azonban igen jelentős lehet.

Az Sztv. a sztrájk szervezésével kapcsolatosan adatkezelésre vonatkozó, az Infotv. 5. § (1) bekezdésének megfelelő, kötelező adatkezelést elrendelő szabályozást nem tartalmaz.

A munkajogban általánosan érvényesülő, a felek együttműködésére vonatkozó követelmény önmagában nem szolgáltathat jogalapot személyes adatok kezeléséhez, mert alapjog alkotmányos korlátozásához az szükséges, hogy a korlátozás megfeleljen az arányosság követelményének: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással (20/1990 (X. 4.) AB határozat, illetve a 879/B/1992. AB határozat).

Jelen helyzetben – a korábbi ajánlásban ismertetett adatkezeléstől eltérően – nem a munkáltatók igényelnek adatot a szakszervezettől, hanem a szakszervezet gyűjt és kezel a tagjaitól, illetve a tagsági körén kívül álló munkavállalóktól (közalkalmazottaktól) a sztrájkban való személyes részvételi hajlandóságra vonatkozó adatokat.

A sztrájk szervezésével összefüggésben a személyes adatok felvétele, kezelése, továbbítása csak abban az esetben tekinthető jogszerűnek, ha az érintett ahhoz kifejezetten és önként – vagyis külső, jogkorlátozó ráhatástól mentesen – hozzájárult. Az adattovábbítás jogszerűségét utóbb az adatkezelőnek, vagyis a sztrájkot szervezőnek kell bizonyítania, ezért célszerű a hozzájárulást az érintettektől írásban megkérnie.

A hozzájárulás egyik fontos eleme a tájékoztatás. Az Infotv. 20. §-a értelmében:

„(1) Az érintettel az adatkezelés megkezdése előtt közölni kell, hogy az adatkezelés hozzájáruláson alapul vagy kötelező.

(2) Az érintettet az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, arról, ha az érintett személyes adatait az adatkezelő a 6. § (5) bekezdése alapján kezeli, illetve arról, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A tájékoztatásnak ki kell terjednie az érintett adatkezeléssel kapcsolatos jogaira és jogorvoslati lehetőségeire is.”

Az előzetes tájékoztatás adatvédelmi követelményeiről szóló 2015. szeptember 29-én kelt ajánlás a <http://naih.hu/files/tajekoztato-ajanlas-v-2015-10-09.pdf> internet oldalon található meg.

Az Sztv. 6. § (3) bekezdése értelmében a sztrájk miatt kiesett munkaidőre – eltérő megállapodás hiányában – a dolgozót díjazás és a munkavégzés alapján járó egyéb juttatás nem illeti meg. Azt az adatot tehát, hogy ki vesz részt a sztrájkban, a munkáltató bérszámfejtés céljából – a bérszámfejtési határidő figyelembevételével – jogosult kezelni. Nem igényelheti tehát előzetesen a munkáltató a sztrájkban részt vevő munkavállaló személyes adatait.

Az elégséges szolgáltatás nyújtása, mint adatkezelési cél vizsgálatakor szükséges figyelembe venni azt a bírósági jogértelmezést, mely szerint a sztrájk jogellenességét önmagában a felek tárgyalásának az eredménytelensége nem alapozza meg. A sztrájk

jogszerűségét, illetve jogellenességét kizárólag az Sztv. 3. §-a alapján kell elbírálni. (BH 1991. 255.).

Ez okból az elégséges szolgáltatás teljesítése céljából történő egyeztető eljárás során a szervező és a munkáltató rögzítheti a szükséges számszaki adatokat arra vonatkozóan, hogy az egyes munkaegységekben hány embernek kell dolgoznia. A munkavállalók név szerinti megnevezése azonban ehhez a célhoz nem szükséges.

A Hatóság minden érdekeltet felhív arra, hogy a sztrájkból, tiltakozásból hagyják ki a tanulókat, ugyanis az ő bevonásuk olyan adatkezeléssel járhat együtt, melynek esetében az érintett hozzájárulása a cselekvőképességre vonatkozó szabályok szerint (Infotv. 6. § (3) bekezdés) hiányozhat, valamint az ehhez kapcsolódó adatkezeléssel (például: a hiányzás rögzítése) a tanuló hátrányára vissza lehet élni, miután az adat törlésére nincs lehetőség.

A kezelt személyes adatokat az adatkezelési cél megszűnése esetén törölni kell (Infotv. 4. § (2) bekezdése). Ez a rendelkezés természetesen vonatkozik a sztrájk szervezésével összefüggésben kezelt személyes adatokra is.

Budapest, 2016. március 5.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár